

**Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας**  
**Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου**

## Προβλήματα συμπεριφοράς και διαπροσωπικές σχέσεις στο πολυπολιτισμικό σχολείο

**18 Ιανουαρίου 2013**  
**15.30-20.30**

**19 Ιανουαρίου 2013**  
**9.30-16.30**



**5<sup>ο</sup> Δημοτικό Σχολείο Βέροιας**

(Ακροπόλεως 12)

### **Βελτιώνοντας την επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο**

Στο σεμινάριο, το οποίο θα έχει χαρακτήρα εργαστηρίου, θα συζητηθούν προβλήματα διαπροσωπικών σχέσεων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία μερών (μαθητών/τριών – δασκάλων – γονέων) και θα αναζητηθούν τρόποι αντιμετώπισής τους. Επιπλέον, βασικό στόχο του σεμιναρίου αποτελεί η εξοικείωση των συμμετεχόντων/ουσών με δεξιότητες επικοινωνίας, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, αλλά και από την παρουσίαση - συζήτηση ανάλογων τεχνικών, όπως είναι η ενεργητική ακρόαση, η αναγνώριση συναισθήματος, η κατανόηση και αξιοποίηση της γλώσσας του σώματος, καθώς και τεχνικές διαχείρισης θυμού και άσκησης κριτικής.

### **Προβλήματα συμπεριφοράς και επιθετικότητα στο σχολείο: αίτια, μορφές και διαχείρισή τους**

Ο όρος προβλήματα συμπεριφοράς αφορά την ευρύτερη κατηγορία των δυσκολιών προσαρμογής, της ακατάλληλης δηλαδή, αναποτελεσματικής ή αποτυχημένης προσπάθειας ενός παιδιού να προσαρμοστεί ομαλά στις απαιτήσεις του σχολικού περιβάλλοντος. Οι δυσκολίες αυτές συχνά προκαλούν τη δυσφορία του παιδιού, μειώνουν τη λειτουργικότητά του και καθυστερούν την επίτευξη των αναπτυξιακών του στόχων. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς είναι αναγκαία η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευτικών, η οποία μπορεί να λαμβάνει τη μορφή παρεμβατικών δραστηριοτήτων. Κάτι τέτοιο βεβαίως προϋποθέτει την εξοικείωση των εκπαιδευτικών με αντίστοιχες πρακτικές και τεχνικές, οι οποίες μπορούν να ενταχθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η επιθετικότητα και η βία αποτελούν κομμάτι των εμπειριών του σχολείου, που παρεμποδίζει την απρόσκοπτη λειτουργία του, ενώ δημιουργεί προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ των μαθητών, αλλά και στις σχέσεις των μαθητών/τριών με τους καθηγητές/τριές τους. Λίγοι είναι αυτοί που εκδηλώνουν την επιθετικότητά τους, αλλά πολύ περισσότεροι αυτοί που την υφίστανται ή είναι μάρτυρές της. Η επιθετική-βίαιη συμπεριφορά μπορεί να πάρει πολλές μορφές. Τέτοιες είναι η σωματική, η σεξουαλική, η λεκτική και η ψυχολογική βία, ο βανδαλισμός, αλλά και ο εκφοβισμός-θυματοποίηση κάποιων παιδιών (Olweus, 1993; Rigby, 1996). Όποια κι αν είναι η μορφή της βίας που ασκεί ο θύτης προς το θύμα, δεν παύει να αποτελεί κατάφωρη παραβίαση του δικαιώματος όλων των παιδιών να πηγαίνουν στο σχολείο χωρίς να φοβούνται ότι κάποιος συμμαθητής τους θα προσπαθήσει να τους εξευτελίσει, να τους επιβληθεί με τη βία ή να τους ταπεινώσει (Μόππη-Στεφανίδη & Τσέργας, 2000).

Η εισήγηση θα εστιάσει στα αίτια και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις της επιθετικότητας, τις μορφές που αυτή παίρνει στο σχολικό πλαίσιο και στους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι εκπαιδευτικοί να τη διαχειριστούν, τόσο σε επίπεδο πρόληψης, όσο και σε επίπεδο αντιμετώπισής της, εφόσον εκδηλωθεί.

## **Βιβλιογραφία**

- Αλμπέρτι, Ρ. Ε., & Έμμονς, Μ. Λ. (2002). *Δικαίωμά σας: Ένας οδηγός για περισσότερο ισότιμες σχέσεις* (Μτφρ.: Ν. Νικολαΐδης). Αθήνα: Πατάκης (Έτος πρωτότυπης έκδοσης: 1970).
- Γαλανάκη, Ε. (2004). Δυσκολίες προσαρμογής παιδιών και εφήβων: Ορισμός, ιδιαιτερότητες, διάκριση από την ομαλή συμπεριφορά. Στο Α. Καλαντή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.), *Προσαρμογή στο Σχολείο: Πρόληψη και Αντιμετώπιση Δυσκολιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Α. (επιμ.) (συλλογικό έργο) (2010). *Ομαδική βία και επιθετικότητα στα σχολεία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ζάχαρης, Δ. Γ. (2003). *Επιθετικότητα και αγωγή*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Ivey, Α. Ε., & Gluckstern, Ν. Β. (1995). *Συμβουλευτική: Βασικές δεξιότητες επιρροής* (Μτφρ.-Επιμ.: Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου Trans.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ivey, Α. Ε., Gluckstern, Ν.Β., & Ivey Bradford, Μ. (1996). *Συμβουλευτική μέθοδος πρακτικής προσέγγισης* (Γ' Εκδ). (Μτφρ.-Επιμ.: Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλατζή-Αζίζι, Α. & Ζαφειροπούλου, Μ. (Επιμ.). (2004). *Προσαρμογή στο Σχολείο: Πρόληψη και Αντιμετώπιση Δυσκολιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλογρίδη, Σ. (1995). Σχολική αποτυχία - χαμηλή αυτοεκτίμηση- νεανική παραβατικότητα. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 157-161.
- Κρητικός Ε.(2007). Παιδική και εφηβική επιθετικότητα - βία. Αγωγή στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. *Παιδαγωγικό Βήμα Αιγαίου*, 63, 84- 113.
- Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2010). *Θυμός, επιθετικότητα, εκφοβισμός: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές διαχείρισης*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μαλικιώση-Λοϊζου, Μ. (2008). *Η Συμβουλευτική ψυχολογία στην εκπαίδευση: Από τη Θεωρία στην Πράξη* (12<sup>η</sup> εκδ). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ. & Τσέργας, Ν. (2000). *Όταν τα πράγματα στο σχολείο αγριεύουν*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ & Π.Ι.
- Νέστορος, Ν.Ι. (1997). *Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινωνία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at School-What we Know and What we Can Do*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Parke, R.B., & Slaby, R.G. (1983). The development of aggression. In E.M. Hetherington (ed.), *Handbook of Child Psychology* (Vol. 4). New York: Wiley.

- Pease A. & B. (2004). *Το απόλυτο βιβλίο για τη Γλώσσα του Σώματος*. Αθήνα: ΕΣΟΠΤΡΟΝ
- Rigby, K. (1996). *Bullying in schools and what to do about it*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Smith, P., Nika, V., & Papisideri, M. (2004). Bullying and violence in schools: An international perspective and findings in Greece. *Ψυχολογία*, 11(2), 184-203.
- Χαντζή, Χ., Χουντουμάδη, Α., & Πατεράκη, Λ. (2000). Άσκηση βίας από τους μαθητές στο χώρο του δημοτικού σχολείου. Παιδί και Έφηβος: *Ψυχική Υγεία και Ψυχοπαθολογία*, 2(1), 97-111.